

Тема 7. Право промислової власності як інститут права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

- 1.Історія становлення та розвитку патентного права.
- 2.Джерела патентного права.
- 3.Поняття і види об'єктів й суб'єктів патентного права.
- 4.Поняття і критерій охороноздатності об'єктів патентного права.
- 5.Поняття і ознаки винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і її характеристики.
- 6.Поняття і ознаки промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і його характеристика.
- 7.Поняття і ознаки корисної моделі. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика.
- 8.Порядок оформлення патентних прав
- 9.Права та обов'язки патентовласників.

Практичне завдання:

Складіть заявку на отримання патенту на ножиці (або інший об'єкт).

Цікаво знати

Американський хімік Фред Бор відомий тим, що створив банку-тубус для чипсів Pringles і запатентував цю форму. Він сильно пишався своїм творінням і навіть заповів поховати свій прах в одній з таких банок, що і було зроблено після його смерті.

Тема 8. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг як інститут права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

- 1.Історія розвитку законодавства про регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг.
- 2.Поняття та види способів індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг.
- 3.Поняття комерційного найменування. Виникнення, користування й припинення права на комерційне найменування.
- 4.Поняття і види торговельної марки. Умови надання правової охорони торговельним маркам.
- 5.Порядок одержання свідоцтва. Припинення дії свідоцтва і визнання його недійсним. Права й обов'язки власника свідоцтва.
- 7.Поняття і види географічного зазначення. Умови надання правової охорони географічному зазначенню.
- 8.Порядок одержання права на географічне зазначення.

Практичне завдання:

Дайте роз'яснення правової ситуації.

Гр. С. вирішив зареєструвати торговельну марку і звернувся по юридичну допомогу з такими запитаннями:

- 1.Чим відрізняється торговельна марка від комерційного найменування. Як вони співвідносяться?
- 2.Який порядок отримання свідоцтва на торговельну марку?
- 3.Можна зареєструвати вже існуючу торговельну марку, але на іншій товар?
- 4.Чи залежить торговельна марка від географічного зазначення?

5. Що таке добре відома марка?

У північній Америці та Європі марка – це фірма, яка виробляє якісні товари. Але в Україні, де марка не є законом, марка – це просто хороший бренд, який дозволяє продавати свої товари.

Добре відома марка – це позитивний відгук про якість та яскравоту продукту.

Прикладом добре відома марка може бути «Кильська вода».

Що означає «Кильська вода»? Цікаво знати

У перекладі з французької мови одесолон буквально означає «кильська вода», оскільки його винайшов італієць Джованні Марія Фаріна у 1709 році, який мешкав у Кильні.

Тема 9. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Контрольні питання:
1. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.

2. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
3. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин права.
4. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
5. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Практичне завдання:
Дайте роз'яснення правової ситуації.

Працівник науково-дослідного інституту розробив раціоналізаторську пропозицію під час виконання своїх службових обов'язків. Він звернувся до юриста з проханням дати йому роз'яснення щодо його прав і обов'язків на цей об'єкт.

записами подарував своїм друзям, а інші розповсюдив за гроші. Дізнавшись про це, представник одного з правоволодільців подав до суду щодо захисту своїх порушених прав.

Цікаво знати

Антибіотики було відкрито випадково. Олександр Флемінг залишив пробірку з бактеріями стафілококу без уваги на кілька днів. У ній виросла колонія пліснявих грибів і почала руйнувати бактерії, а потім Флемінг виділив активну речовину – пеніцилін.

Завдання контролювання знань

Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

- 1.Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності.
- 2.Мета і основні способи комерціалізації.
- 3.Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Практичне завдання:

Обґрунтуйте необхідність комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Зробіть письмове обґрутування на прикладі будь-якого об'єкта права інтелектуальної власності.

Цікаво знати

В Японії провели опитування суспільної думки, під час якого японцям поставили питання: який винахід ХХ ст. вони вважають найважливішим? У п'ятірці лідерів залишилися такі речі: музичний плеер, комп'ютерні ігри, мініатюрна відеокамера і караоке. Але перше місце японці віддали вермітелі швидкого приготування.

Модульна контрольна робота 2

Індивідуальні завдання
до модуля «Суміжні права інтелектуальної власності»

Цікаво знати

Ув'язненими Бастилії були не лише люди. Одного разу у тюрму було ув'язнено відому Французьку енциклопедію, складену Дідро і Д'Аламбером. Книгу звинувачували у тому, що вона завдає шкоди релігії і суспільній моралі.

Тема 6. Суміжне право як інститут права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

1. Історія становлення та розвитку суміжних прав.
2. Джерела правового регулювання суміжних прав.
3. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав.
4. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання охорони суміжних прав.
5. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення їх обмеження.
6. Організації колективного управління майновими правами авторів.

Практичне завдання:

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте, чи має місце факт порушення. Обґрунтуйте свою відповідь.

Гр. С. подарували на день народження аудіо-диск з музичними записами відомих виконавців сучасності. Він зробив 100 копій з диска. 30 дисків із

Цікаво знати

У 2001 році англійський співак і композитор Майк Батт випустив альбом кавер-версій класичних творів, серед яких був трек «A One Minute Silence» – він представляв собою одну хвилину тиші. Згодом володільці авторських прав на твори Джона Кейджа, відомого своєю п'есою «4'33"», яка також складається з тиші, заявили про намір подати до суду на Батта за порушення копрайту. Батт заявив, що його тиша – зовсім інша й не має відношення до тиші Кейджа, проте був вимушений домовитися про досудове регулювання питання шляхом виплати компенсації.

Тема 5. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

1. Історія становлення та розвитку авторського права.
2. Джерела правового регулювання авторського права.
3. Об'єкти авторського права: поняття, ознаки, види.
4. Твори, що не є об'єктами авторського права.
5. Суб'єкти авторського права: поняття, види.
6. Поняття та види співавторства.
7. Поняття особистих немайнових прав автора, їх види.
8. Поняття майнових прав автора, їх види.
9. Вільне використання об'єктів авторського права.
10. Порядок і способи здійснення суб'єктивних авторських прав.
11. Поняття і види авторських договорів.
12. Сроки охорони прав автора.
13. Відповідальність сторін за порушення прав автора.

Практичне завдання:

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте об'єкти і суб'єкти авторського права:

До суду звернулася гр. Н. з позовом до гр. К. щодо захисту її прав на дипломну роботу. Протягом розгляду справи суд виявив тотожність обох дипломних робіт, визнаних викладачем під час їх перевірки plagiatom і повернених на повторне виконання. Обидва студенти стверджували, що роботу писали самостійно й користувались одним й тим самим навчальним посібником. Під час судового засідання, після проведення літературознавчої експертизи, було встановлено, що обидві роботи є незалежними одна від одної, списаними з одного й того самого посібника і мають незначні відхилення від тексту першоджерела.

3. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

4. Порядок та способи здійснення суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

Практичне завдання:

Визначте підстави виникнення суб'єктивних прав інтелектуальної діяльності у таких суб'єктів:

1. Співак _____
2. Аktor _____
3. Художник _____
4. Програміст _____
5. Поет _____

Цікаво знати

Перша запальничка, схожа на звичні нам, була винайдена у 1823 році німецьким хіміком Йоганом Вольфгангом Дьюберейнером – на 3 роки раніше, ніж сучасні сірники. Їх випадково отримав у 1826 році англійський хімік Джон Уолкер.

Тема 4. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

1. Поняття «охорона» й «захист» права інтелектуальної власності.
2. Форми захисту права інтелектуальної власності.
3. Способи захисту права інтелектуальної власності.
4. Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Практичне завдання:

Проаналізуйте національні нормативно-правові акти й міжнародно-правові договори. Визначте особливості правової охорони і захисту права інтелектуальної власності в Україні порівняно з іншими країнами.

5. Спеціальні нормативно-правові акти.

6. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності.

Практичне завдання:

Проаналізуйте національні нормативно-правові акти й міжнародно-правові договори. Визначте особливості правового регулювання інтелектуальної діяльності в Україні порівняно з іншими країнами.

Цікаво знати

Про Єдину Всесвітню угоду захисту авторських прав на початку XIX ст. мріяли багато авторів і видавців. Але головним ініціатором й організатором Бернської конвенції виступив великий французький письменник Віктор Гюго. З 1883 року у Берні під безпосереднім керівництвом Гюго почалась робота над текстом багатосторонньої міжнародної угоди, що тривала три роки.

До 2010 року учасниками Бернської конвенції стали 164 держави.

Тема 3. Поняття та види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

1. Поняття об'єктів права інтелектуальної власності та їх система.
2. Творець як суб'єкт права інтелектуальної власності. Види творців.

5. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Андрощук Г. К., Работягова Л. І. Патентне право: правова охорона винаходів: Навч. посіб. – К.: МАУП, 1999. – ? с.
2. Афанасьєва К. О. Авторське право: Практ. посіб. – К.: Атика, 2006. – 224 с.
3. Галантіч М. К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту. – К.: Акад. правових наук України. НДІ приватного права та підприємництва, 2003. – 256 с.
4. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. – К.: ЦНЛ, 2006. – 278 с.
5. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 511 с.
6. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: Практ. посіб. – К., 2007. – 448 с.
7. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон та ін. – К.: Професіонал, 2005. – 448с.
8. Кириченко І. А. Судова експертіза: охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності: Навч. посіб. – К.: ЗАТ «Ін-т інтелект. власності», 2003. – 144 с.
9. Макода В. Є. Правова охорона промислових зразків в Україні. – К., 2000. – 172 с.
10. Мельник О. М. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні: цивільно-правовий аспект. – Ірпінь, 2001. – 135 с.
11. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. – Х., 2002. – 362 с.
12. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні / О.А. Підопригора, О.Д. Святоцький (заг. ред.) – К.: ІнІОре, 2003. – 236 с.
13. Оценка интеллектуальной собственности: Учеб. пособие / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 352 с.
14. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. – К.: Школа, 2004. – 144 с.
15. Право інтелектуальної власності / О. А. Підопригора, О. Д. Святоцький – 2-ге вид. – К.: ІнІОре, 2004. – С. 670.
16. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци; Кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. – К.: Слово, 2006. – 1104 с.
17. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В.О. Жарова. – К.: Парламент, 2006. – 432 с.
18. Харитонов С. О., Старцев О. В. Цивільне право України: Підруч. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Істрина, 2007. – 816 с.
19. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю: Монографія. – К., 2005. – 448 с.
20. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. – Т. 1 / В. І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатеєвої, В. Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 480 с.
21. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 1. – 736 с.

22. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Лупя. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. I. – 832 с.

23. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – К.: ІнІОре, 2004. – Ч. I. – 692 с.

24. Ярема А. Г., Карабань В. Я., Кривенко В. В., Романь В. Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. – К.: АСК, 2004. – Т. II: Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. – 624 с.

Додаткова

25. Демченко Т. С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз): Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. – 184 с.

26. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: Зб. наук. ст. / Ю. С. Шемшученко, Ю. Л. Бопшицький (заг. ред.). — К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – 424 с.

27. Крайнева П. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю. – К.: ІнІОре, 2004. – 448 с.

28. Ланцид Д. Авторское право и смежные права: Пер. с фран. – М.: Ладомир; Изд-во ЮНЕСКО, 2002. – 788 с.

29. Линет Оуэн. Приобретение и продажа авторских прав на литературные произведения. – М.: Статут, 2000. – 215 с.

30. Минков А. Международная охрана интеллектуальной собственности. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 719 с.

31. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. – К.: Школа, 2004. – 144 с.

32. Селіванов М. В. Захист права на комп'ютерні програми (авторсько-правовий аспект): Дис. ... канд. юрид. наук. – Х., 2002.

33. Шершеневич Г. Ф. Авторское право на литературные произведения. – Казань, 1891. – 313 с.

34. Шишіка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності (авторсько-правовий аспект): Монографія. — Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 368 с.

Нормативно-правові акти

35. Конституція України: за станом на 6 квітня 2010 року / Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

36. Кримінальний кодекс України: за станом на 5 квітня 2001 року / Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

37. Основи законодавства про культуру: Закон України від 14 січня 1992 року // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 21. – Ст. 294.

38. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 13 грудня 1991 року // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 62.

39. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: Постанова Кабінету Міністрів України № 1756 від 27.12.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001(2). – № 52. – С. 114. – Ст. 2369.

40. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 року // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 4. – С. 298. – Ст. 129.

41. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

42. Про кінематографію: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 22. – Ст. 114.

4. Контрольні питання й практичні завдання

Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

- 1.Поняття та види творчості.
- 2.Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному розумінні.
- 3.Поняття права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні.
- 4.Юридична природа права інтелектуальної власності.
- 5.Основні інститути права інтелектуальної власності.

Практичне завдання:

Визначте, які із запропонованих видів діяльності є інтелектуальною творчістю:

1. Виконання музичного твору на скрипці _____
2. Гра актора у театрі _____
3. Малювання картини _____
4. Складання вірша _____
5. Копіювання творів _____
6. Переклад тексту _____
7. Виведення нової породи собаки _____
8. Спovіщення телепрограм шляхом трансляції у прямому ефірі _____
9. Фарбування вікон _____
10. Розробка проекту будинку _____

Цікаво знати

У 2005 році у Великій Британії під час опитування суспільної думки на тему значущого технічного винаходу з 1800 року переможцем було визнано велосипед. Він обійшов такі винаходи як Internet і двигун внутрішнього згоряння.

Тема 2. Джерела правового регулювання права інтелектуальної власності

Контрольні питання:

1. Поняття та види джерел права інтелектуальної власності.
2. Система джерел права інтелектуальної власності.
3. Конституція України як джерело права інтелектуальної власності.
4. Правове регулювання права інтелектуальної власності нормами цивільного законодавства.

Тема 8. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг як інститут права інтелектуальної власності

Поняття та види способів індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг. Поняття комерційного найменування. Виникнення користування й припинення права на комерційне найменування.

Поняття торговельної марки. Умови надання правової охорони торговельним маркам. Види торговельних марок. Види позначень, що не можуть бути визнані торговельними марками. Характеристика свідоцтва на торговельну марку. Права й обов'язки власника свідоцтва. Порядок одержання свідоцтва. Припинення дії свідоцтва і визнання його недійсним. Порушення прав власника торговельної марки.

Поняття географічного зазначення. Умови надання правової охорони географічному зазначенню. Види географічних зазначень. Види позначень, що не можуть бути визнані географічними позначеннями. Порядок одержання права на географічне зазначення. Порушення прав власника географічного зазначення.

Тема 9. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності

Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Мета і основні способи комерціалізації. Використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві. Передача прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Установлені нормативно-правові документи щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності. Установлені нормативно-правові документи щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні та за кордоном. Установлені нормативно-правові документи щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні та за кордоном. Установлені нормативно-правові документи щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні та за кордоном.

43. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України № 1977-ХII від 13 грудня 1991 року // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.

44. Про ратифікацію Угоди про співробітництво по припиненню правопорушень у сфері інтелектуальної власності від 21 вересня 2000 року // Відом. Верхов. Ради України. – 2000. – № 45. – Ст. 380.

45. Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», схвал. Постановою Верховної Ради України № 1243-V від 27 червня 2007 року // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 45. – Ст. 524.

46. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації», схвал. Постановою Верховної Ради України № 1244-V від 27 червня 2007 року // Відом. Верхов. Ради України. 2007. – № 46. – С. 2016. – Ст. 525.

47. Про театри та театральну справу: Закон України від 25 червня 2005 року // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 26. – С. 1094. – Ст. 350.

48. Про телебачення та радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 43.

49. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.

50. Цивільний кодекс України: за станом на 16 січня 2003 року // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

6.Перелік питань до заліку

1. Поняття та види творчості.
 2. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному розумінні.
 3. Поняття права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні.
- Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Теорії права інтелектуальної власності.
 5. Юридична природа права інтелектуальної власності.
 6. Поняття та види джерел права інтелектуальної власності.
 7. Система джерел права інтелектуальної власності. Конституція України як джерело права інтелектуальної власності.
 8. Правове регулювання права інтелектуальної власності нормами цивільного законодавства.
 9. Спеціальні нормативно-правові акти.
 10. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності.
 11. Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності.
 12. Поняття та види об'єктів авторського права.
 13. Поняття та види об'єктів суміжного права.
 14. Поняття та види об'єктів права промислової власності.
 15. Поняття та види нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
 16. Творець як суб'єкт права інтелектуальної власності.
 17. Види творців: автор, виконавець, винахідник, раціоналізатор.
 18. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.
 19. Поняття та види особистих немайнових прав.
 20. Поняття та види майнових прав.
 21. Поняття «охорона» й «захист» права інтелектуальної власності.
 22. Форми захисту права інтелектуальної власності.
 23. Способи захисту права інтелектуальної власності.
 24. Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності.
 25. Історія становлення та розвитку авторського права.
 26. Джерела правового регулювання авторського права.
 27. Об'єкти авторського права.
 28. Незахищені об'єкти.
 29. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права.

Автори і співавтори.

30. Особисті немайнові права автора.
31. Майнові права автора.
32. Вільне використання об'єктів авторського права.
33. Договірні відношення в авторському праві.
34. Поняття і типи авторських договорів.

Тема 5. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку авторського права. Джерела правового регулювання авторського права. Об'єкти авторського права. Незахищені об'єкти. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права. Автори і співавтори. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Вільне використання об'єктів авторського права. Договірні відношення в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановочний договір, сценарний договір тощо. Відповіальність сторін за порушення авторського договору.

Тема 6. Суміжне право як інститут права інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку суміжних прав. Джерела правового регулювання суміжних прав Суб'єкти й об'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання охорони суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення. Організації колективного управління майновими правами авторів.

Тема 7. Право промислової власності як інститут права інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку патентного права, його система. Джерела патентного права. Об'єкти і суб'єкти патентного права. Поняття охороноздатності об'єктів патентного права. Поняття винаходу і його види. Умови надання правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики. Характеристика патенту патентовласників. Права та обов'язки патентовласників.

Поняття промислового зразка і його видів. Умови надання правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.

Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисної моделі. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.

3. Тематичний зміст програми курсу

Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності

Поняття та види творчості. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному розумінні. Поняття права інтелектуальної власності в суб'єктивному розумінні. Основні інститути права інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності. Юридична природа права інтелектуальної власності.

Тема 2. Джерела правового регулювання права інтелектуальної власності

Поняття та види джерел права інтелектуальної власності. Система джерел права інтелектуальної власності. Конституція України як джерело права інтелектуальної власності. Правове регулювання права інтелектуальної власності нормами цивільного законодавства. Спеціальні нормативно-правові акти. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності.

Тема 3. Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності

Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття та види об'єктів авторського права. Поняття та види об'єктів суміжного права. Поняття та види об'єктів права промислової власності. Поняття та види нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Творець як суб'єкт права інтелектуальної власності. Види творців: автор, виконавець, винахідник, раціоналізатор. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття та види майнових прав.

Тема 4. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності

Поняття «охорона» й «захист» права інтелектуальної власності. Форми захисту права інтелектуальної власності. Способи захисту права інтелектуальної власності. Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

35. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановочний договір, сценарний договір тощо.
36. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
37. Джерела правового регулювання суміжних прав.
38. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав.
39. Виникнення і здійснення суміжних прав.
40. Критерії для надання охорони суміжних прав.
41. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення.
42. Обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення.
43. Організації колективного управління майновими правами авторів.
44. Джерела патентного права.
45. Об'єкти і суб'єкти патентного права.
46. Поняття охороноздатності об'єктів патентного права.
47. Поняття винаходу і його види. Умови надання правової охорони винаходу.
48. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики.
49. Характеристика патенту патентовласників. Права та обов'язки патентовласників.
50. Поняття промислового зразка і його видів. Умови надання правової охорони промислового зразка.
51. Умови патентоспроможності промислового зразка і його характеристики.
52. Характеристика патенту і патентовласників.
53. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.
54. Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисної моделі.
55. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика.
56. Характеристика патенту і патентовласників.
57. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.
58. Поняття та види способів індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг.
59. Поняття комерційного найменування. Виникнення, користування й припинення права на комерційне найменування.
60. Поняття торговельної марки. Умови надання правової охорони торговельним маркам.
61. Види торговельних марок. Види позначень, що не можуть бути визнані торговельними марками.
62. Характеристика свідоцтва на торговельну марку. Права й обов'язки власника свідоцтва. Порядок одержання свідоцтва.
63. Припинення дії свідоцтва і визнання його недійсним. Порушення прав власника торговельної марки.
64. Поняття географічного зазначення. Умови надання правової охорони географічному зазначенню.

65. Види географічних зазначень. Види позначень, що не можуть бути визнані географічними зазначеннями.
66. Порядок одержання права на географічне зазначення. Порушення прав власника географічного зазначення.
67. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
68. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
69. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.
70. Права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
71. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
72. Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності.
73. Мета і основні способи комерціалізації.
74. Використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві.
75. Передача прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
76. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства.
77. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 7. Право промислової власності як інститут права інтелектуальної власності	6				
Тема 8. Засоби індивідуалізації участників підприємства як інститут права інтелектуальної власності	4				
Тема 9. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	4				
Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності	2				
Модульна контрольна робота 2	2				
Змістовий модуль 2	18				
Усього годин	36				

Інформаційно-методичний матеріал

2. Тематичний план

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	Інд	Ср
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності	4					
Тема 2. Джерела правового регулювання права інтелектуальної власності	1					
Тема 3. Поняття і види суб'єктів і об'єктів права інтелектуальної власності	1					
Тема 4. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності	2					
Тема 5. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності	6					
Тема 6. Суміжне право як інститут права інтелектуальної власності	2					
Модульна контрольна робота 1	2					
Змістовий модуль 1	18					

7. Глосарій

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Виключне право – майнове право особи, яка має щодо твору, виконання, постановки, передачі організації мовлення, фонограми чи відеограми авторське право і (або) суміжні права, на використання цих об'єктів авторського права і (або) суміжних прав лише нею і на видачу лише їй особою дозволу чи заборону їх використання іншим особам у межах визначеного законом строку.

Виконавець – актор (театру, кіно тощо), співак, музикант, танцюрист або інша особа, яка виконує роль, співає, читає, декламує, грає на музичному інструменті, танцює чи будь-яким іншим способом виконує твори літератури, мистецтва чи твори народної творчості, циркові, естрадні, лялькові номери, пантоміми тощо, а також диригент музичних і музично-драматичних творів.

Винахід – це результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології, що відповідає умовам правової охорони.

Виробник відеограми – фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший відеозапис виконання або будь-яких рухомих зображень.

Виробник фонограми – фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший звукозапис виконання або будь-яких звуків.

Відеограма – відеозапис на відповідному матеріальному носії або будь-яких рухомих зображень, крім зображень у вигляді запису, що входить до аудіовізуального твору. Відеограма є вихідним матеріалом для виготовлення її копій.

Відтворення – виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може читувати комп'ютер.

Заявка на видачу патенту – це сукупність документів, які подаються до Патентного відомства з метою отримання патенту.

Ім'я автора – сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятій автором знак (сукупність знаків) тощо.

Інтегральна мікросхема – це мікроелектронний виріб кінцевої або проміжної форми, призначений для виконання функцій електронної схеми, елементи і з'єднання якого неподільно сформовані в об'ємі та (або) на поверхні матеріалу, що становить основу такого виробу, незалежно від способу його виготовлення.

Комерційна тасмниця – це інформація яка створена внаслідок певних інтелектуальних зусиль людини і є секретним видом інформаційного ресурсу.

Комерційне найменування – це найменування, під яким підприємець виступає в комерційному обігу і яке індивідуалізує його серед інших учасників цивільного обігу.

Компонування інтегральної мікросхеми – це зафіковане на матеріальному носії просторово-геометричне розміщення сукупності елементів інтегральної мікросхеми та з'єднань між ними.

Комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операторну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

Контрафактний примірник твору, фонограми, відеограми – примірник твору, фонограми чи відеограми, відтворений, опублікований і (або) розповсюджуваний з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди

автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, зокрема з крайні, фонограми і відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися.

Корисна модель – це результат творчої діяльності людини в галузі технологій, пов'язаний із конструктивним використанням пристрою.

Наукове відкриття – це встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.

Оприлюднення (розкриття публіці) твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

Організація колективного управління майновими правами – організація, що управлює на колективній основі майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав і не має на меті одержання прибутку.

Патент – це юридично-технічний документ, виданий уповноваженим державним органом, за допомогою якого держава засвідчує виключне право володільця на створений ним об'єкт промислової власності.

Порода тварин – це створена внаслідок цілеспрямованої творчої діяльності група племінних тварин, яка має нові високі генетичні ознаки, що стійко передаються їх нащадкам.

Похідний твір – твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову (до похідних творів не належать аудіовізуальні твори, одержані шляхом дублювання, озвучення, субтитрування українською чи іншими мовами інших аудіовізуальних творів).

Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Кодексом та іншим законом.

Примірник твору – копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі.

Промисловий зразок – це нове конструктивне вирішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, придатне для відтворення промисловим способом.

Псевдонім – вигадане ім'я, вибране автором чи виконавцем для позначення свого авторства.

Раціоналізаторська пропозиція – це визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності.

Секретний винахід і секретна корисна модель – це винахід і корисна модель про містять інформацію, віднесену до державної таємниці.

Службовий твір – твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

Сорт рослин – це окрема група рослин, що може бути визначна за ступенем прояву ознак, що є результатом діяльності певного генотипу або їх комбінації.

Суміжні права – твори і об'єкти суміжних прав, строк дії авторського права і (або) суміжних прав на які закінчився.

Торговельна марка – це будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами.

Фонограма – звукозапис на відповідному носії (магнітній стрічці чи магнітному диску, грамофонній платівці, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких звуків, крім звуків форми запису, що входить до аудіовізуального твору.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати науково-теоретичні й практичні положення про право інтелектуальної власності і його правові інститути, особливості правового регулювання, основні міжнародно-правові акти, норми Цивільного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності, порядок їх застосування, закріплення та правовий захист осібстю немайнових і майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, спеціальну науково-методичну та іншу юридичну літературу;

- вміти правильно визначати види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності, забезпечувати юридичне оформлення відповідних прав, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти, судову практику з метою прийняття обґрунтovаних рішень у спірних відносинах, що виникають у процесі використання результатів права інтелектуальної власності, та її захисту.

Опанування зазначеної дисципліни допоможе реалізувати себе у будь-якій професійній діяльності й досягти високих професійних результатів.

Бажаємо успіхів!

Вступ

Сьогодні важко уявити людину, яка хоча б раз не створила об'єкт права інтелектуальної власності, або принаймні не користувалася ним. Новаторська творча діяльність людини забезпечує прогрес світової економіки, створення та впровадження новітніх технологій і розробок, підвищення життєвого рівня. Сприяння ефективному використанню досягнень творчих особистостей, які здатні генерувати нові ідеї і втілювати їх у реальні технології та продукцію, і становить собою у наш час основний, найважливіший напрямок державної політики. Ось чому вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» є сьогодні вкрай необхідним і важливим для кожного.

Метою навчальної дисципліни є глибоке засвоєння знань щодо правового регулювання відносин, що мають місце під час виникнення, використання та охорони об'єктів права інтелектуальної власності.

Під час вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» застосовуються різноманітні форми навчання: лекційні заняття, практичні заняття.

У лекціях науково-педагогічний працівник подає основи теоретичних знань з дисципліни. У процесі викладання основним завданням студентів є засвоєння теоретичних положень права інтелектуальної власності.

На практичних заняттях відбувається закріплення теоретичних знань та відпрацювання навичок вирішення колізій, що виникають у життєвих ситуаціях. До практичних занять студенти готуються заздалегідь, самостійно.

Завданням навчальної дисципліни є формування у студентів неюридичних спеціальностей фахових знань щодо загальних положень права інтелектуальної власності, її інститутів, понять та видів об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення, умов і порядку використання її результатів, порядку та способів захисту порушених прав.

8.Корисна інформація

Державне підприємство «Український інститут промислової власності»

Адреса: вул. Глазунова, 1, Київ-42, 01601
Телефон: (044) 494-05-05, (044) 494-05-04
Електронна адреса: www.uktpatent.org

Державна служба інтелектуальної власності України

Адреса: вул. Урицького, 45, м. Київ-35, 03680
Консультації з питань реєстрації авторського права (44) 498-37-08 (09);
з питань промислової власності (44) 254-38-13
Приймальня: тел. (44) 494-06-06; факс (44) 494-06-56.
Електронна адреса: www.sips.gov.ua

Консультаційний центр юридичного факультету

Адреса: Юридичний факультет Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, ауд. 429а (Північний корпус, праве крило), площа Свободи 6, м. Харків-77, 61077
E-mail: yur.tsentr@yandex.ua

Юридична клініка юридичного факультету

Адреса: Юридичний факультет Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, ауд. 145 (Північний корпус, ліве крило), площа Свободи 6, м. Харків-77, 61077
Телефон: (057) 707-50-81

Електронні ресурси

Електронно-цифрова бібліотека Європейського патентного відомства <http://www.ep.espacenet.com> або <http://www.european-patent-office.org>.
Сайт Верховної Ради України — www.zakon.rada.gov.ua.
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського — www.nbuv.gov.ua.
Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки — <http://lucr.luc.kiev.ua>.
Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — <http://www.univer.kharkov.ua>.
Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка — <http://korolenko.kharkov.com>.

Інтелектуальні винаходи Для нотаток

Інтелектуальна власність та її захист в Україні та світі

10010 .54-квЯ.1 засоби І засоби засоби А
16-20-403 (МД), 26-20-404 (МД) засоби
засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби

10010 .54-квЯ.1 засоби засоби засоби
16-20-403 (МД) засоби засоби засоби засоби
17-20-403 (МД) засоби засоби засоби засоби
26-20-403 (МД) засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби
засоби засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби
засоби засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби
засоби засоби засоби засоби засоби засоби засоби
засоби засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби
засоби засоби засоби засоби засоби засоби засоби

засоби засоби засоби засоби засоби засоби

Зміст

Вступ.....	4
2. Тематичний план.....	6
3. Тематичний зміст програми курсу зміст.....	8
4. Контрольні питання й практичні завдання.....	11
Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності.....	11
Тема 2. Джерела правового регулювання права інтелектуальної власності.....	11
Тема 3. Поняття та види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності	12
Тема 4. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності.....	13
Тема 5. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності	14
Тема 6. Суміжне право як інститут права інтелектуальної власності	15
Тема 7. Право промислової власності як інститут права інтелектуальної власності.....	18
Тема 8. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг як інститут права інтелектуальної власності	19
Тема 9. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	20
Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності	21
5. Список рекомендованої літератури.....	25
6. Перелік питань до заліку	28
7. Глосарій.....	31
8. Корисна інформація	33

УДК 347.771.78 (075.8)
€ 67

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. Каразіна

**Рекомендовано Вченому радою юридичного факультету Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна, протокол № 2 від 05.09. 2012 року**

Право інтелектуальної власності (для неюридичних спеціальностей): робочий
зошит студента / Укладач: к.ю.н. Єпіфanova Ю.С. – Х : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. –
c.36

Рецензенти:

Кагановська Т.Є., к.ю.н., доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін, декан
юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Венедіктова І.В., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. Каразіна

Укладач: Є.П.
єпіфанова
к.ю.н.
доцент

відповідник: Є.П.

© Укладач Єпіфanova Ю.С.

105 - літера

книготвор заслуги

друкарської компанії

іздовища та видавництві України
(Однотимові заслуги та
заслуги засновників та
сторонців)

27-400-00 міс. номер 00 друк 80,0 зл. зерн. міс. 21146-00 тираж
журналу ціна 15,00 зл. зерн. та заслуги

В.О.Київський державний університет з фаховими
заняттями з фінансової та економічної діяльності за 2007 р.
заснований 1920 р. як Київський університет фінансової
політики та економіки з фінансовою та економічною
спеціальностями

Навчальне видання

Укладач: Єпіфanova Юлія Сергіївна

**Право інтелектуальної власності
(для неюридичних спеціальностей):
робочий зошит студента**

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2.09. Тир. 500 прим. Зам. № 306-12.
Підписано до друку 20.09.12. Папір офсетний.

Надруковано з макету замовника у СПД ФО Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп.1, к.19. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
видавців та виготовників видавничої продукції серія ДК № 3587 від 23.09.09 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. Каразіна

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Кодифікаційний зошит
для студентів
— С102 кафедри Н.Н. імені УНМ : Х – ЗОФ інформації земельних відносин та

РОБОЧИЙ ЗОШИТ СТУДЕНТА

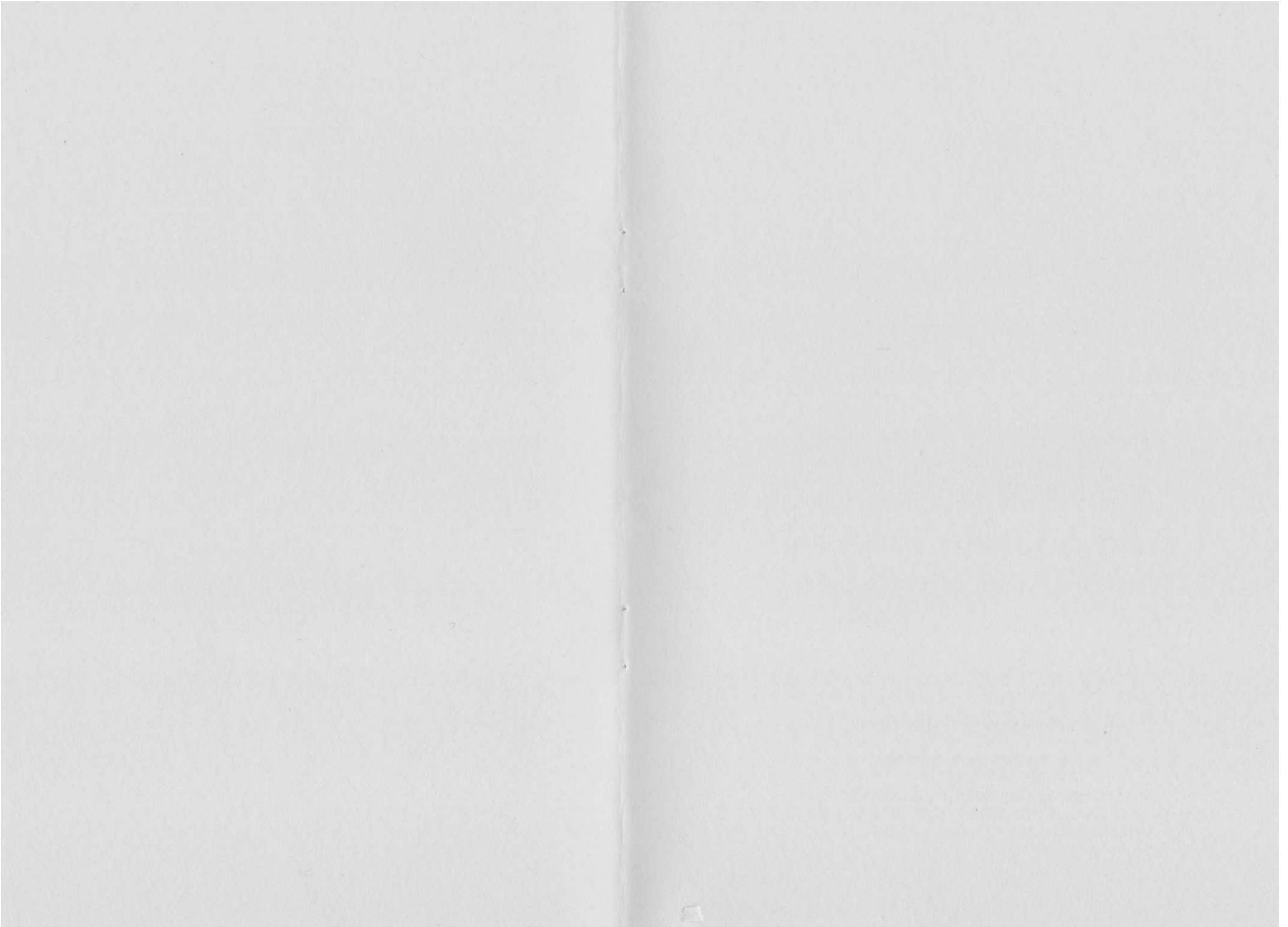
**З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Право інтелектуальної власності»
(для неюридичних спеціальностей)**

П.І.Б. студента _____
факультет _____
група _____
курс _____

П.І.Б. викладача _____

© ОІ каскад © Григорій С.

Харків – 2012

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. Каразіна
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

РОБОЧИЙ ЗОШИТ СТУДЕНТА

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Право інтелектуальної власності»
(для неюридичних спеціальностей)